

Mátics Béláné – Németh József:

40 ÉVES A JÁSZBERÉNYI KOSSUTH ZRT. PORTELKI PÁVAKÖRE

1971-ben az egész országban 650 népdalkör jött létre Vass Lajos karnagy úr indítására, a „Röpülj Páva” mozgalom jegyében. Megalakult Portelken is a Pávakör Szentirmay Zolt zeneiskolai tanár vezetésével az egykori Március 15.-e Tsz kezdeményezésére.

Ennek szerencsés előzménye az volt, hogy a jászberényi tanyavilághoz tartozó tanyaközpontban 1969. október 19-én kultúrotthonot adtak át a termelőségvetkezeti elnökének – Pesti Kálmánnak – az ötlete nyomán, melyet támogatott a város vezetése is. Az intézmény vezetését Szakál István helyi pedagógusra bízta.

Mivel Portelken sok jó hangú és néhány citerához értő ember is élt, elsőként az intézményben alig két év elteltével a Pávakör alakult meg. Első vezetőjének vitathatatlan érdeme volt az együttes megszervezése, az első fellépések, a megyei rendezvényeken való részvétel. 12 év után zenetanári munkáját Ausztriában folytatta, ahol ma is él, már nyugdíjasként.

Őt Tóth Béláné Pataki Ilona, a jászberényi zenei általános iskola zenetanára követte, aki más településen is vezetett csoportot. Ő sajnos súlyos betegségben 11 év után elhunyt. Az ő idejében nagy változások történtek, hiszen a környező településeken is egyre több hasonló kör alakult, és széles körű kapcsolatteremtés indult meg közöttük. A rendszeres találkozók mellett meghívást kaptak a Budapesti Néprajzi Múzeumba is. A török-szentmiklósi nyugdíjas találkozón több esetben részt vettek; 1992-ben nívódíjat kaptak, a KÓTA minősítón, 1993-ban Zagyvarékason pedig ezüstminősítést. Erre az időre esett a 20 éves jubileum is, amikor a jászberényi kábel tévé felvételt készített velük.

A nagyrészt helyi lakosokból álló kört a tsz patronálta, majd a jogutód Kossuth Tsz., miután összevonták a két szövetkezetet. A tagok többségükben nyugdíjas, a környező ta-

nyákról bejáró, énekszerető asszonyok és férfiak voltak. Feladatuk tekintették a jázsági és a Portelek környékén még eredeti formában fellelhető népdalok megőrzését, tolmácsolását. Éneküket citerával, köcsögdudával, furulyával színesítették.

Miután az énekkar városi dalosokkal és zenészekkel is bővült, azoknak létszáma elérte, majd meghaladta a portelkiekét. Akkor az énekkar úgy döntött, hogy próbáikat a továbbiakban a városban lévő Kossuth Tsz. székházban tartják az Ady Endre úton, ahová busz szállította őket. A közös éneklés örömeért a tagok mindezt a többlet fáradtságot felvállalták.

Második vezetőjük halálával – 1994 őszén – néhány hónapra vezető nélkül maradtak. Ennek az időszaknak a zökkenőmentes átvészelésében nagy szerepe volt Mészáros Péter és Mátics Béláné vezetőségi tagoknak.

1995 februárjában a tsz. vezetése Németh Józsefet kérte fel a dalkör vezetésére, kinek munkáját 5 tagú vezetőség segítette. Az új vezetővel első fellépésük Jászfényszaruban volt, majd minősítőn vettek részt még abban az évben Tiszaszentimréren, ahol arany minősítést kaptak. Az eredményre felfigyelt a város vezetése is, és meghívást kaptak az első alkalommal megrendezett jászberényi jász világtalálkozóra, amin Göncz Árpád köztársasági elnök is részt vett. Még az évben elnyerték a III. Jázsági Dalostalálkozó vándorserlegét is Pusztamonostoron.

1996. nagyon munkás, de eredményes év volt. Meghívták őket az Országos Kossuth Szövetség tagjai közé, majd felléptek Szolnokon. Az évben volt a megalakulás negyedszázados évfordulója is, melyet a városi Déryné Művelődési Központban ünnepeltek, ahol Buday Péter megyei KÓTA titkár üdvözölte őket. Ősszel – szintén az évfordulóhoz kapcsolódva – Portelken rendeztek több hasonló népdalkör felléptével dalostalálkozót, amin megjelentek az egykori alapítók is: Pesti Kálmán, Szakál István, Szentirmay Zsolt a nejevel Ausztriából. A megemlékezést Sas István, a DMK igazgatója mondta.

A következő évben Jászárokszálláson nyertek ismét arany minősítést. Időközben H. Bathó Edit – a Jász Múzeum igazgatónöje – régi jász dalok gyűjteményét bocsájtotta rendelkezésükre, melyeket a XX. század elején gyűjtöttek lelkes zenebarátok, kántorok. Ennek a gyűjtött anyagnak a jász népdalaiból állított össze dalsokrot Németh József a dalkör számára, hogy a teljes feledéstől megmentse. 1998-ban a Kossuth Tsz. megalakulásának félszázados évfordulóján biztosították az ünnepi műsort.

Eddigi legnagyobb eredményüket 1999-ben Jászsalszentgyörgyön érték el, ahol elsőként a jász kórusok között elnyerték az Arany Páva díjat. Zenekaruk ez alkalommal szerepelt először önálló műsorral. A jeles díjat a Budapesti Néprajzi Múzeum patinás épületében adták át a többi népdalkör előtt. Nem sokkal később felavatták a Pávakör zászlaját is, melyet Farkas Mátyás apát úr szentelt meg. A két zászlóánya Mészáros Péterné és Szlobodnik Annamária volt. Az évben már minden hónapra jutott egy fellépés.

2000-ben ők szervezték a Jász Dalostalálkozót, és ők képviselték a várost a balatonberényi Berények Találkozóján. 2001-ben másodszor is megnyerték az Arany Páva minősítést – ezúttal Abádszalókon. 30. évfordulójukat a jász kórusok részvételével ünnepelték.

2002-ben az Országos Kossuth Szövetség Jászberényben tartotta VIII. Országos Népdalköri Találkozóját, melyet méltón megszerveztek. Elhunyt Pesti Kálmán a Pávakör alapítója és támogatója. Temetésén az „Elmegyek, elmegyek” című dallal vettek tőle búcsút.

2003-ban a KÓTA rendezvényének a házigazdája volt Jászberény, melyen a népdal-

kör harmadszor is elnyerte az Arany Páva díjat, Szlobodnik Annamária szólóénekes is, és a zenekar pedig szintén kapott arany minősítést. Abban az évben és két évvel később is részt vettek a jászberényi egyházi népénekes találkozóon Szent Rozália névünnepe alkalmából.

2004-ben meghívást kapott a dalkör Lengyelországba – Sucha Beskidzka-ba –, erősíteni a lengyel-magyar barátságot.

2005-ben negyedszer is megkapták az Arany Páva minősítést, ezúttal a megyeszékhelyen. A következő évben pedig a 35. évfordulón Lengyel Erzsébet, a KÓTA új megyei titkára – miután Buday Péter időközben elhunyt – Jászberényben adta át elismerő oklevelüket.

A következő esztendő tulajdonosváltást hozott, de az új tulajdonos – Darázs István vállalkozó – biztosította a Pávakört, hogy továbbra is folyósítja a zavartalan működéshez szükséges összeget. A nevük is a régi maradt, csak a próbák helyszíne változott meg: a DMK-hoz tartozó Ifjúsági Házba került át. A portelki iskolában kaptak egy helyiséget, ahol bemutatathatják az elnyert érmeiket, relikviákat.

2008-ban a zenekar kapott arany minősítést a Vass Lajos Szövetség zagyvarékasi minősítésén, és elnyerte hozzá az Oktatási és Kulturális Minisztérium különdíját is. Abban az évben meghívást kaptak a pesterzsébeti Csili művelődési házba is.

2009-ben a zenekar ismét arany minősítést nyert Szomolyán, Bolla János szólóénekes pedig Zagyvarékason. Jászberény város az évi Déryné-díjat Kövér István citerásnak adományozta sokoldalú munkájának elismeréseként. Németh József karnagy a zene terén kifejtett tevékenységéért a Magyar Kultúra napján megyei emlékérmét kapott.

2010-ben az 5. Arany Páva minősítést Abádszalókon nyerték el, a zenekar pedig Kunhegyesen kapott arany elismerést. Fózér Vendel Portelekről írt kötetében a „Maradjon meg emlékezetünkben” című könyvben megjelentette a Pávakör történetét korábbi fényképekkel.

A 2011-es év az ünneplés éve: augusztus 27-én a megyei vadásznapi keretében több népdalkör részvételével jó hangulatban ünnepelték a 40. évfordulót Jászberény főterén, melyet kvaterkázás követett a DMK Ifjúsági Házában.

40 év elmúltával sem áll meg az élet, megy tovább. Akik végigénekeltek, zenéltek az elmúlt négy évtizedet – tagjai lehettek egy emberi közösségnek –, azok folytatni fogják a munkát ezután is.

Kodály szavaival: „Lehet élni zene nélkül is, a sivatagon át is vezet út. De mi azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.” Úgy legyen!